

Дигиталните колекции на Народната библиотека в Крушевац

Снежана Б. Ненезич
Народна библиотека в Крушевац

Digital collections of the Public Library Kruševac

M.A. Snežana B. Nenezić
Public Library Kruševac

Abstract: *The first part of this paper is about legal framework in Serbia – The Law on library and Information Activities (2011), Rulerbook (2017) and Guidelines for the Digitization of the Cultural Heritage of the Republic of Serbia. Second part of this paper is about digitization in Public Library Kruševac. The Public Library Kruševac undertook digitization of Local History Collection in 2003, and since 2005, the first digital collections have been available on the Library’s website – a collections of postcards from Kruševac, anzist cards and photographs. During the time, the digital collection was enriched by the following collections: Jelena J. Dimitrijević (1865-1945), Journal Sinteza old and new series, archival material with themes from the Second World War – author Kuzman Nikolić, Old and Rare book, publications printed between the two world wars in Kruševac, Literary magazin “Bagdala”, the first issues when the editor was Branislav L. Lazarević (1910-1989), then director of PL Kruševac and the digitization project of the weekly review “Pobeda”, which was published continuously from 1944 to 2012. One part of paper is about numerous problems with whom librarians are faced at the beginning of digitization of collections (from 2003 to 2023) and it is possible to generalize them. During this period, several solutions worked and previous digital collections was available throught the Library’s website. At the end of this paper is a part about digital humanities conference which was held in Public Library Kruševac in September 2023.*

Keywords: *digitization, local history collection, cultural heritage, digital humanities, conference*

Резюме: В първата част на този труд се разглежда правната рамка в Сърбия – Закон за библиотечно-информационната дейност (2011 г.), Правилник относно конкретните условия за дигитализация на библиотечно-информационни материали и източници (2017 г.) и Насоки за дигитализация на културното наследство на Република Сърбия (2017 г.).

Втората част на този труд е посветена на дигитализацията в Народната библиотека в Крушевац. През 2003 г. Народната библиотека в Крушевац дигитализира колекцията „Краезнание“, а от 2005 г. на уебсайта на библиотеката www.nbks.org.rs са достъпни първите дигитални колекции – колекция от пощенски картички, анцистки карти и снимки. Дигиталната колекция се обогатява с течение на времето: литературното творчество на Йелена Й. Димитриевич (1865-1945), Стари и нови издания на списание „Синтеза“, архивни материали с теми от Втората световна война - автор Кузман Николич (1923-2009), Стара и рядка книга, публикации, отпечатани между двете световни войни в Крушевац, Литературно списание „Багдала“ - първите броеве, редактирани от Бранислав Л. Лазаревич (1910-1989), директор на библиотеката в Крушевац, и проект за дигитализация на седмичника „Победа“, който е издаван непрекъснато от 1944 до 2012 г. В една част от труда се разглеждат многобройните проблеми, пред които са изправени библиотекарите в началото на дигитализацията на колекции (от 2003 до 2023 г.) и е възможно те да бъдат обобщени. През този период бяха работещи няколко софтуерни решения и горепосочените дигитални колекции бяха достъпни чрез уебсайта на Библиотеката. В края на този труд е част относно конференцията по дигитална хуманитаристика, проведена в Народната библиотека в Крушевац през септември 2023 г.

Ключови думи: дигитализация, колекция „Краезнание“, културно наследство, дигитална хуманитаристика, конференция

Правна уредба

Законът за библиотечно-информационната дейност („Службени гласник РС“ бр. 52/11, „Служебен вестник на РС“ № 52/11) в член 44 постановява, че „Библиотеката има задължението непрекъснато да работи по дигитализацията на библиотечно-информационните материали и източници като част от културното наследство на Сърбия. Народната библиотека на Сърбия изпълнява и координира работата по дигитализацията на библиотечно-информационните материали и източници в Република Сърбия. Министърът на културата предписва подробните условия за дигитализация на библиотечно-информационните материали и източници.“¹

¹ „Закон о библиотечко – информациој делатности“, „Службени гласник РС“

Законът за старите и редки библиотечни материали („Службени гласник РС“ бр. 52/11, „Службен вестник на РС“ бр. 52/11), в част VI „Дейности по опазване - раздел Микрофилмиране и дигитализация на материали, чл. 27, ал. 3 постановява, че „Библиотеките са длъжни да дигитализират категоризирани стари и редки библиотечни материали за ползване и представяне.“²

На основание чл. 25, ал. 2 от *Закона за старите и редките библиотечни материали* (2011 г.) на 16 март 2013 г. министърът на културата прие *Правилник за техническите мерки за защита на старите и редките библиотечни материали*, като в чл. 2, ал. 1 от раздела „Технически мерки за защита“ се посочва, че дигитализацията е една от мерките за превантивна защита, а ал. 3 определя, че „микрофилмирането и дигитализирането са процеси на преформатиране на стари и редки библиотечни материали.“³

Първият нормативен документ в областта на дигитализацията на културата е *Правилникът относно подробните условия за дигитализация на библиотечно-информационни материали и източници*⁴ („Службен вестник на РС“ бр. 102/2017 от 15.11.2017 г.) Съдържанието на *Правилника* се отнася до предназначението, целите и обхвата на дигитализацията на библиотечно-информационни материали и източници, създаването на дигитални документи,

бр. 52 (2011), „Закон за библиотечно-информационната дейност“, „Службен вестник на РС“ бр. 52 (2011 г.), изтеглено на 26.01.2023 г., <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-bibliotecko-informacionoj-delatnosti.html>

² „Закон о старој и реткој библиотечкој грађи“, „Службени гласник РС“ бр. 52 (2011), „Закон за старите и редките библиотечни материали“, „Службен вестник на РС“, бр. 52 (2011 г.), изтеглено на 26.01.2023 г., <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-staroj-retkoj-biblioteckoj-gradji.html>

³ „Правилник о мерама техничке заштите старе и ретке библиотечке грађе“, „Службени гласник РС“, бр. 22 (2013), „Правилник относно мерките за техничка заштита на стари и редки библиотечни материали“, „Службен вестник на РС“, бр. 22 (2013 г.), изтеглено на 26.01.2023 г., <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2013/22/3/reg>

⁴ „Правилник о ближим условима за дигитализацију библиотечно-информационе грађе и извора“, „Службени гласник РС“ бр. 102 (2017), „Правилник относно подробните условия за дигитализация на библиотечно-информационни материали и източници“, „Службен вестник на РС“, бр. 102 (2017 г.), изтеглено на 26.01.2023 г., <https://www.kultura.gov.rs/tekst/sr/62/sektor-za-zastitu-kulturnog-nasledja-i-digitalizaciju-.php>

формирането и обработката на дигитални колекции и библиотеки, съхраняването на дигитални обекти, предоставянето на достъп до дигитални колекции и други въпроси от значение за управление на база данни за дигитализирани библиотечно-информационни материали. Член 2 от *Правилника* постановява, че всяка библиотека е длъжна да предоставя търсените данни за дигитализирани материали на Народната библиотека на Сърбия в предписания формат. Планът и програмата за дигитализация задължават всяка библиотека в рамките на своя годишен план за работа да приеме собствен план и програма за дигитализация. *Правилникът* определя и подробни условия относно техническата оборудваност, помещенията и персонала. В раздела за персонала се посочва, че Народната библиотека на Сърбия и Библиотеката на Матица сръбска имат най-малко трима служители с най-малко бакалавърска степен на висше професионално образование в областта на природо-математическите или технико-технологичните науки, всяка централна библиотека най-малко двама служители с горепосоченото образование, а останалите библиотеки най-малко един служител.

Правилникът дефинира основните термини и дава обяснения какво е дигитален документ (чл. 7), дигитален обект (чл. 8), дигитална сбирка (чл. 9) и дигитална колекция (чл. 10).

Член 17 от *Правилника* определя метаданните и електронната обработка на дигитални документи в рамките на електронни каталози, бази данни и дигитални хранилища, като обработката на дигитални документи се основава на установени набори от метаданни.

Следващите членове от *Правилника* се отнасят до формирането на дигитална библиотека (член 18) и дългосрочното съхранение на дигитални обекти и постановяват, че „Народната библиотека на Сърбия и Библиотеката на Матица сръбска приемат план за дългосрочно запазване на дигиталните обекти, който определя принципите на остаряване на формати, стандарти и физическо износване на носители за съхранение и установява процедури за миграция на данни“ (член 19).

Предоставянето на достъп до дигитална и виртуална колекция се определя от член 20, който постановява, че е необходимо да се вземат предвид специфичните нужди на различните групи потребители и да се осигурят многоезични метаданни и съдържание с цел по-широка достъпност.

Защитата на авторското право и сродните му права се определя в чл. 21, който повелява, че „библиотечно-информационните материали и източници, които са обществено достояние, могат да бъдат дигитализирани без разрешението на автора“.

Към *Правилника* е приложено *Приложение 1, Препоръка за формати на метаданни за дигитализираните обекти на националното наследство*.

През 2016 г. Министерството на културата и информирането на РС сформира Комисия за дигитализация и в рамките на същата работна група за изготвяне на *Насоки за дигитализация на културното наследство на Република Сърбия*.⁵

Целта на „*Насоките за дигитализация на културното наследство на Република Сърбия*“ е да определят стъпките за прилагане на процеса на дигитализация на културното наследство на РС, като се вземат предвид примерите за добри практики в някои институции за защита в Сърбия и международните стандарти в тази област. Приемането и прилагането на *Насоките* ще осигури еднообразност в работата, което означава стандартизиране на методологията, дефиниране и осигуряване на желаното качество на дигиталните копия за постоянно съхранение и възможност за използването им по различни начини, начин на представяне, както и възможност за търсене и преглед на дигитално съдържание.“

Насоките дефинират:

1. Основни термини: дигитализация, дигитален обект, дигитален документ (файл), дигитална колекция, дигитална библиотека, метаданни, схема на метаданни;

⁵ *Смерница за дигитализацију културног наслеђа Републике Србије*, Насоки за дигитализация на културното наследство на Република Сърбия, изтеглено на 26.01.2023 г., <https://www.kultura.gov.rs/extfile/sr/205/smernice-za-digitalizaciju-kulturnog-nasledja-u-republici-srbiji.pdf>

2. Стратегически принципи и цели на дигитализацията;
3. Процес на дигитализация: процедури в процеса на създаване на дигитални обекти, определяне на приоритети и обхват на дигитализацията и подбор и подготовка на материали за дигитализация;
4. Създаване на система за метаданни на ниво институция - таблица с метаданни със задължителни маркировки;
5. Създаване на дигитален документ - препоръчителни технически характеристики за създаване на документ;
6. Проверка на качеството на дигиталните документи;
7. Дългосрочно съхранение на дигитални обекти и
8. Достъп до дигитални обекти.

Дигитализацията е една от стратегическите цели на Правителството на Република Сърбия. Специален сектор на Министерството на културата отговаря за развитието на дигиталната изследователска инфраструктура в областта на културата и изкуствата.

От 2003 г., преди приемането на официална правна уредба, библиотекарите в отделите „Краезнание“ на обществените библиотеки в Сърбия започнаха процеса на дигитализация със собствени сили и ресурси.

Народната библиотека в Крушевац – дигитална библиотека

Народната библиотека в Крушевац започна процеса на дигитализиране на своите материали със собствени ресурси през 2003 г. Първите дигитални колекции „Краезнание“ са достъпни онлайн от 2006 г. на www.nbks.org.rs. От тогава до днес Библиотеката непрекъснато работи по развитието на дигиталната библиотека.

От началото на работата по дигитализация са ангажирани двама служители: Милко Велкович (1969-2020), системен инженер, и м-р Снежана Ненезич, библиотекар в отдел „Краезнание“. Библиотекарят в отдел „Краезнание“ извършва подбор на материали, организира вътрешно и външно сканиране на същите, обработва изображения в програмата Adobe Photo Shop - завъртане, изрязване, изтриване, организира изображения в папки, преименува

дигитални обекти в съответствие с номера на страницата на показания документ и съставя описание на публикацията. Системният инженер оптимизира изображенията за публикуване в интернет и OCR текст. Изображенията се записват в JPEG формат 300 dpi.

В този период Библиотеката редовно представя новите си дигитални колекции и участва в конференции на SEEDI (South-Eastern European Digitization Initiative - Инициатива за дигитализация в Югоизточна Европа), международни конференции в региона и национални конференции, организирани от НЦД (Национален център за дигитализация), Математическия институт на Сръбската академия на науките и изкуствата (САНУ) и Факултета по математика на Белградския университет, както и на конференции, организирани от Филологическия факултет в Белград. Този вид участие същевременно е представяне на местното културно наследство на град Крушевац.

Дигитални колекции

Колекцията от пощенски и поздравителни картички - дигитални документи (779), организирани по съдържание в 34 албума и 18 категории, е прегледана над 150 000 пъти през първите няколко години;

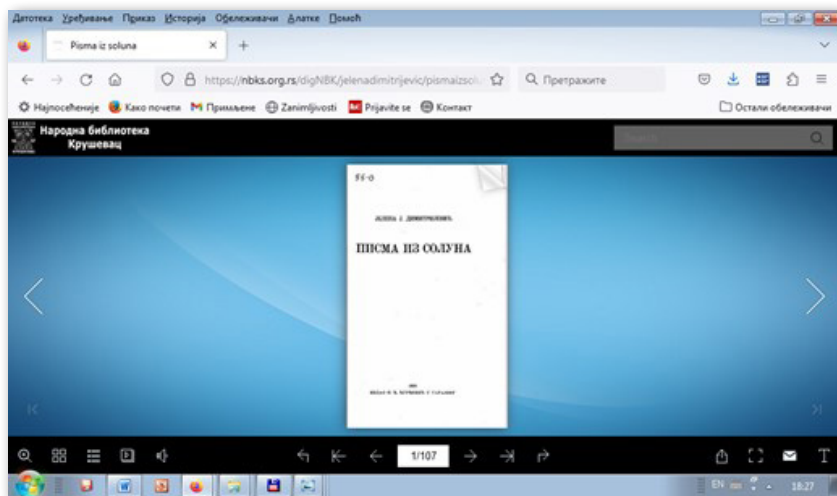

В 18 кутии са подредени ръкописи, набрани на пишеща машина – автор Кузман Николич (1923-2009), исторически материали, дарени на Библиотеката. Общият брой на дигиталните обекти в отдел „Краезнание“ е около 7000 и всичките са достъпни онлайн и офлайн;

През 2009 г. дигиталната колекция от книги предостави на потребителите 24 заглавия - 2799 дигитални документа, с възможност за разглеждане в галерия, прелистване на страници, уголемяване и намаляване на текста - тези заглавия са от категорията на стари и редки книги и са разгледани хиляди пъти през изтеклите години;

Автор Йелена Й. Димитриевич (1862-1945) - дигиталната колекция, предлагаща 7 заглавия, последното от които е публикувано през 1940 г. (1407 дигитални изображения);

„Синтеза - Списание за изкуство и култура“ е издавано непрекъснато в гр. Крушевац в периода от 1970 до 1987 г., като в първата фаза на издаване има 19 броя - 16 тома (2/3, 4/5, 12/13) - 1803 дигитални документа. Във втория етап на издаване в периода от 1978 до 1987 г. списанието излиза под наименованието „Синтеза – Списание за култура, изкуство и обществени въпроси / Нова поредица“, излизат 41 броя – 33 тома, от които 8 двуброя (3/4, 8/9, 12/13, 18/19, 23/24, 28/29, 33/34, 38/39). Общият брой на дигитализираните страници е 5505 дигитални документа.

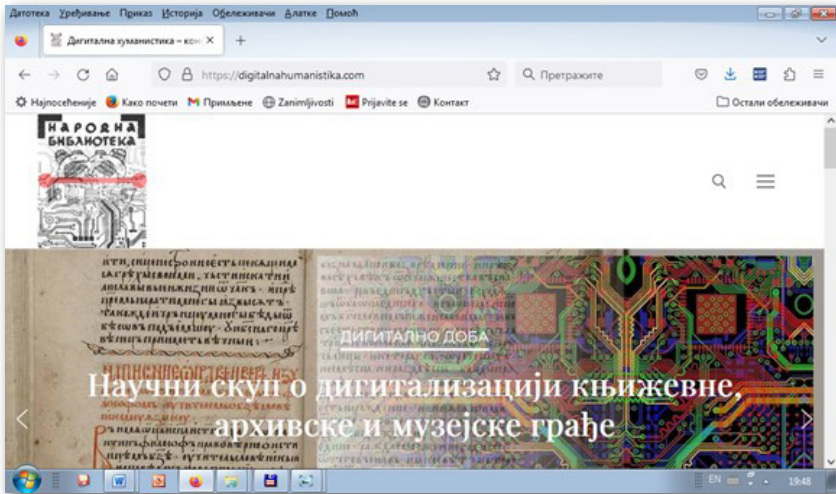
Гимназиален доклад е годишник, издаван в периода от 1897 г. до началото на Втората световна война, с теми за „напредъка на учениците“. Колекцията включва 16 заглавия, 1600 дигитални изображения.

Общият брой на дигитализираните обекти в тези колекции е около 40 000 страници.

В началото на 2013 г. системният инженер Милко Велкович промени дизайна на уебсайта на Библиотеката – поради което Дигиталната библиотека не беше достъпна известно време. Този път извършената организационна промяна на дигиталната библиотека е трета версия. Предходната втора версия позволяваше разглеждане на галерия и прелистване на страниците на книги. Третата

версия включва OCR (Optical Character Recognition - оптично разпознавање на симболи) за комплектни текстове, които преди това са били дигитализирани. Достатъчно е да се въведе една дума, за да се получи изображение на кои страници се намира търсената дума. В зависимост от броя на страниците, дигитализирането на една книга и публикуването ѝ на сайта на Библиотеката отнема от два до три часа.

Заедно с дигиталното показване на заглавието на страницата на книгата се появява кратък текст - библиографско описание на книгата, което трябва да заинтересува потребителите от дигитализираните заглавия и да ги върне на нашите страници.⁶

⁶ Снежана Ненезић, Миљко Велковић, „Дигитализација Завичајне збирке у Народној библиотеци Крушевац (2005-2014)“, у *Дигиталне колекције у библиотекама Србије : Дани матичних библиотека Србије 2014 Библионет, Нови Сад, 5-7. јуни 2014*, уредник Светлана Јанчић (Нови Сад: Заједница матичних библиотека Србије: Градска библиотека, 2014), стр. 101-117.

Снежана Ненезић, Милко Велкович, „Дигитализација на колекција „Краезнание“ в Народната библиотека на гр. Крушевац (2005-2014)“, в *Дигитални колекции в библиотеките на Сърбия: Дни на централните библиотеки в Сърбия 2014 Библионет, Нови Сад, 5-7 јуни 2014 г.*, редактор Светлана Јанчић (Нови Сад: Асоциација на централните библиотеки в Сърбия: Градска библиотека, 2014 г.), стр. 101-117.

План за развитие на дигиталните колекции на ниво институция

Кандидатствайки в конкурсите на Министерството на културата през 2011 и 2012 г. с проектите „Дигитализация на материалите в отдел „Краезнание – промяна на формата на материалите от микрофиш в електронен вид“ и „Нови читатели на стари вестници“, Библиотеката осигури частичен финансов ресурс за дигитализация.

Една част от средствата са изразходвани за промяна на формата на материалите от микрофиш на дигитално изображение - чрез наемане на фирма, специализирана в този вид услуга, а другата част за външно сканиране на местни периодични издания - голям формат в Народната библиотека на Сърбия.

Седмичният вестник „Победа“ в Крушевац, започнал да излиза през октомври 1944 г. и издаван като илюстрирано списание от декември 1990 г. до ноември 2013 г. - 3110 броя, е незаменим материал за всички изследователи на културното минало на града. На ниво град има само един екземпляр в колекцията на отдел „Краезнание“, който се поврежда лесно поради честото използване. Получените целеви средства бяха използвани за сканиране на десетте първи годишника със съдействието на професионалната служба на Народната библиотека на Сърбия.

Създаване на Център за дигитализация

Народната библиотека в Крушевац кандидатства за средства по конкурс на Библиотечно-информационното отделение към Министерството на културата и информирането с проекта „Център за дигитализация на НБКШ – увеличаване на капацитета на институцията“. Чрез обществена поръчка е закупено оборудване - скенер на немския производител Zeutschel chrome за големи формати А2 до А0 на цена 1,795,200.00 динара. Структурата на разходите е както следва: 1,500,000.00 динара от отпуснатите за проекта средства и 295,200.00 динара от дарението на „Траял корпорация“.

Този уред предоставя възможност за сканиране на местни периодични издания, формат А2 и А0. Уредът е оборудван със софтуер за OCR – от менюто за езици се избира босненски. Скенер

рът е свързан с компютър, така че по време на сканиране е възможно редактиране на страницата и правене на корекции, изравняване на страницата, изрязване на страницата или изтриване и повторно сканиране.

Приетият през 2017 г. *Правилник за организацията и систематизацията на длъжностите в Народната библиотека в Крушевац* предвижда, че работата по дигитализацията се извършва в специален отдел - Център за дигитализация, в който е систематизирана длъжността системен инженер, за която се изисква четири-курсово обучение във факултет с бакалавърска учебна програма по компютърни науки или информатика, осигуряваща 240 ECTS точки.

В следващия период е сканиран илюстрираният седмичник „Победа“, който по време на пандемията от COVID19 е публикуван последователно в уеб презентацията и регистрира голяма посещаемост.

Дигитализирани са и 305 броя на „Обиличево: вестник на промишленост „Милое Закич“ Крушевац“, излизал в периода от 1965 до 1995 г., а след промяната на името на компанията продължава да излиза като „Траял: месечен вестник на работниците от „Корпорация Траял“ (от 1995 до 2003 г.), по-точно до брой 356 - 4000 дигитализирани страници.⁷

Тъй като интернет средата е технологично напреднала, някои дигитални обекти (колекция от пощенски картички) не се виж-

⁷ Snežana Nenezić, Miljko Veljković „Digitalizacija industrijskog nasleđa Kruševca iz zavičajne zbirke Narodne biblioteke Kruševac“, u: *Montenegro – Libraries, Archives and Museums LAM 2019 : zbornik radova Druga međunarodna konferencija bibliotekara, arhivista i muzeologa : Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“ – Cetinje 16-17. maj 2019*, (ur. Dragana Marković) (Cetinje: Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“, 2019), str. 41-45.

Снежана Ненезич, Милко Велкович „Дигитализация на индустриалното наследство на Крушевац от колекция „Краезнание“ на Народната библиотека в Крушевац“, в: *Montenegro – Libraries, Archives and Museums LAM 2019: сборник с доклади от Втората международна конференция на библиотекари, архивисти и музеолози: Национална библиотека на Черна гора „Джурдже Църноевич“ - Цетине 16-17 май 2019 г.*, (редактор Драгана Маркович) (Цетине: Национална библиотека на Черна гора „Джурдже Църноевич“, 2019 г.), стр. 41-45.

дат в момента, „браузърът“ не поддържа отваряне и прелистване на страници и вече се изготвят планове за миграция на дигитализираните данни към новото решение ResCart.

Проблеми

Има много проблеми, пред които са изправени библиотекарите в началото на дигитализацията на колекциите (от 2003 до 2017 г.) и е възможно да ги обобщим:

- Липса на формално институционализирано образование за задачи по дигитализация в културните институции;
- Липса на законова регламентация; Законът за библиотечно-информационната дейност (2011 г.) въвежда дигитализацията в дейността на библиотеките като задължителна част от работата на библиотекарите, Правилникът за дигитализация (2017 г.) е с по-късна дата;
- Като част от систематизирането на задачите в отделите „Краезнание“ - които в повечето библиотеки се извършват от един професионален служител, се предвижда дигитализация на фондовете без съобразяване с обема на работата и техническото оборудване на отделите;
- Стандартите за обществените библиотеки не предвиждат отдели за дигитализация в организационната структура на обществените библиотеки. До 2017 г. имаше само няколко центъра за дигитализация в обществените библиотеки в Сърбия: Градска библиотека „Владислав Петкович Дис“ в Чачак, Градска библиотека „Карло Биелицки“ в Сомбор и Градската библиотека на Белград;
- Отделите „Краезнание“ са скромно оборудвани и повечето библиотеки, кандидатствайки с различни проекти в конкурси, успяха да се снабдят само с обикновени офис скенери, които могат да сканират материали с малък формат - пощенски картички, книги, предимно формат П, някои периодични издания. Не е за прене-

брегване фактът, че сканирането с тези уреди отнема много повече време. Периодичните издания, които са значителна част от фонд „Краезнание“, обикновено са с по-голям формат и изискват професионални скенери или заплащане на външна услуга, което много библиотеки не могат да си позволят;

- Чрез кандидатстване в конкурси на Министерството на културата на РС от 2017 г. редица обществени библиотеки успяха да се снабдят с необходимото оборудване и да организират работа по дигитализация на фондовете на отделите „Краезнание“;
- Първото официално институционализирано обучение на библиотекари за дигитализация стартира през август 2013 г. като част от проекта за електронна класна стая чрез уебсайта на Народната библиотека на Сърбия, която беше инициирана от Отдела за микрография и дигитализация на Народната библиотека на Сърбия. Обучението продължи и през първата половина на 2014 г. и
- Един от недостатъците е липсата на единен регистър на дигитализираните материали, за да не се дублират работите в различни институции.

С финансовата подкрепа на Министерството на културата, Градската администрация на Крушевац и Траял корпорация на 25 и 26 септември 2023 г. в Народната библиотека в Крушевац се проведе конференция по дигитална хуманитаристика. Проведената конференция допринесе за увеличаване капацитета на институцията и някои нейни служители за осъществяване на процеса на дигитализация, както и за представяне на културното наследство с помощта на нови технологии с цел популяризиране на процеса на дигитализация в тази област.

Конференцията беше посветена на актуалната ситуация в областта на дигитализацията в библиотеките, музеите и архивите и разгледа проблемите на опазването и представянето на всички видове културно наследство. Служителите по дигитализация се сблъскват с много недоумения и въпроси в работата си, а конфе-

ренцията беше една от възможностите за посочване на примери за положителна практика, обмен на опит в координация с компетентната служба на Народната библиотека на Сърбия. Качественият резултат от процеса на дигитализация е предпоставка за използването на дигитално съдържание.

Сред участниците в конференцията бяха: преподаватели от катедрата по библиотекознание и информатика на Филологическия факултет на Белградския университет, служители на национални институции, Народната библиотека на Сърбия, Библиотеката на Матица сръбска в Нови Сад, Историческия архив на Войводина, Института за изследване на културното развитие, Математическия институт на САНУ, Университетската библиотека „Светозар Маркович“ в Белград. На конференцията бяха представени дигитални колекции от множество обществени библиотеки в Сърбия: Библиотека на гр. Белград, Градска библиотека в Нови Сад, Градска библиотека във Вършац, Народна библиотека „Стефан Първовенчани“ в Кралево, Градска библиотека „Владислав Петкович Дис“ в Чачак, Библиотека Шабачка и Народна библиотека в Крушевац.

Изнесените по време на конференцията доклади трябва да бъдат отпечатани в сборник. Книгата с резюметата на докладите от конференцията е достъпна на сайта www.digitalnahumanistika.com. Нашето намерение е да превърнем тази конференция в ежегодно събитие през следващия период и да насърчим съвместни проекти за дигитализация между културните институции.

Биография

М-р Снежана Ненезич завършва основно и средно училище в гр. Крушевац, дипломира се в Катедрата по история на изкуството във Философския факултет на Белградския университет (1989 г.), завършва специализация в Катедрата по библиотекознание и информатика към Филологическия факултет в Белград (1997 г.) и получава магистърска степен (2003 г.). От 1991 г. работи в Народната библиотека в Крушевац, която е централна библиотечна институция за Расински окръг (от 1994 г.). След положения професионален изпит за библиотекар (1992 г.) непрекъснато се зани-

мава с практическите и теоретични аспекти на библиотечно-информационната дейност. Участва в проекта Виртуална библиотека на Србија - НБКШ е пълноправен партньор в проекта от 2005 г., организира работата по дигитализация на материали - НБКШ е първата обществена библиотека в Србија, поставила дигитални колекции на своя уебсайт (2005 г.). Участва в национални конференции в областта на дигитализацията, организирани от Национални център за дигитализация (НЦД), конференции на SEEDI в региона (2007-2013 г.), международни конференции, организирани от Филологическия факултет в Белград (2007-2018 г.) и в проекти, съфинансирани от Министерството на културата на РС в периода 2010-2023 г. От 2007 г. ръководи работата на отдел „Краезнание“ на НБКШ. Изпълнява гореспоменатите задължения като библиотекар (1991 г.), помощник-директор на Народната библиотека в Крушевац (1997-2001 г.), старши библиотекар (1999 г.) и библиотекарски съветник (от 2006 г.). В момента е директор на Народната библиотека в Крушевац.

Използвана литература:

1. „Закон о библиотечно – информационој делатности“, „Службени гласник РС“ бр. 52 (2011), преузето 26.01.2023, <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-bibliotecko-informacionoj-delatnosti.html>
2. „Закон о старој и реткој библиотечној грађи“, „Службени гласник РС“ бр. 52 (2011), преузето 26.01.2023, <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-staroj-retkoj-biblioteckoj-gradji.html>
3. Ненеџић С. и Вељковић М. (2014). „Дигитализација Завичајне збирке у Народној библиотеци Крушевац (2005-2014)“, у *Дигиталне колекције у библиотекама Србије : Дани матичних библиотека Србије 2014 Библионет, Нови Сад, 5-7. јуни 2014*, уредник Светлана Јанчић. Нови Сад: Заједница матичних библиотека Србије: Градска библиотека Нови Сад.
4. Nenezić S. i Veljković M (2019). „Digitalizacija industrijskog nasleđa Kruševca iz zavičajne zbirke Narodne biblioteke Kruševac“, u: *Montenegro – Libraries, Archives and Museums LAM 2019 : zbornik radova Druga međunarodna konferencija bibliotekara, arhivista i muzeologa : Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“ –*

Cetinje 16-17. maj 2019, (ur. Dragana Marković). Cetinje: Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“.

5. „Правилник о ближим условима за дигитализацију библиотечко-информационе грађе и извора“, „Службени гласник РС“ бр. 102 (2017), preuzeto 26.01.2023. <https://www.kultura.gov.rs/tekst/sr/62/sektor-za-zastitu-kulturnog-nasledja-i-digitalizaciju-phi>
6. „Правилник о мерама техничке заштите старе и ретке библиотечке грађе“, „Службени гласник РС“, бр. 22 (2013), preuzeto 26.01.2023, <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2013/22/3/reg>
7. *Смерница за дигитализацију културног наслеђа Републике Србије*, preuzeto 26.01.2023, <https://www.kultura.gov.rs/extfile/sr/205/smernice-za-digitalizaciju-kulturnog-nasledja-u-republici-srbiji.pdf>